

Geçtiğimiz yılın 18-21 Kasım 2019 tarihleri arasında Ankara'da yapılan “*Tarım Şurası*”nda Tarım ve Ormanlık Bakanı Bekir Pakdemirli, “

Ülkemizde bulunan 3.2 milyon hektar atıl tarım arazisinin üretime kazandırılması”

konusunda bir açıklama yapmıştı.

Bu tespit “tarımdan para kazanamayan köylülerin 3.2 milyon hektar toprağını işlemekten vaz geçmiş olduğu” anlamına geliyordu.

Köylülerin yeniden topraklarını işlemesine geri dönüşü nasıl sağlanır, bir başka deyişle tarımı yeniden nasıl canlandırabiliriz?

Bunun yanıtını “*Atatürk'ün Devletçilik ve Halkçılık temelinde Tarım Politikası'nı göz önüne alarak verebiliriz*” kanısındayım.

Yazımızda, “*Devletçilik ve Halkçılık*”ın Tarım Devrimi'ne yansımalarını irdelemeden önce Cumhuriyetin başındaki Türkiye'nin durumuna göz atmakta yarar var.

Cumhuriyetin Başında Durum Neydi?

Türkiye, bir doğu imparatorluğunun küllerinden emperyalizme karşı zaferle kurulmuştu. Tarih sahnesinden silinmek üzere olan bir halk, Atatürk'ün önderliğinde Kuvayı Milliye temelinde Cumhuriyet rejimine geçmişti. Siyasal bağımsızlığını kazanan Türkiye ekonomik bağımsızlığını da kazanmalıydı. Ancak bu, askeri zaferden daha da zordu. Çünkü memleketin ekonomisi tam bir yığıntıydı. Tarımsal üretimi de halkı doyuramaz durumdaydı.

- 13.6 milyon nüfusun 10.3 milyonu kırsal kesimde yaşıyordu.
- Toprak dağılımı adaletsizdi. Ailelerin yüzde 5'i toprakların yüzde 65'ine sahipti. Feodalitenin egemen olduğu doğu ve güneydoğu bölgelerinde ise ağalar devlet konumundaydı.
- Tarım teknikleri son derece geri, köylü eğitimsizdi. Çok az sayıda ziraat mühendisi, veteriner hekim ve tarım teknisyeni vardı.
- Tarımsal üretim halkı besleyemez durumdaydı. Ekmeklik unun bile çoğu dışarıdan getiriliyordu. Şekerimiz ve yağımız yoktu. Et, bayramdan bayrama bile bulunamıyordu. Hayvanlar hastalıktan kırılıyordu.

- Nüfusumuzun yarısı hastaydı. Üç milyon insan trahomluydu. Bebek ölümleri yüzde 60'ın üzerinde seyrediyordu.
- Bütün sanayi ürünleri dışarıdan alınıyordu. Ülke Avrupa'nın açık pazarı olmuştu.
- Halkın ancak yüzde 7'si okur-yazardı. Darülfünun denilen tek bir üniversite vardı. O'na da üniversite demek zordu. Üstelik Darülfünun hocalarının çoğunluğu da Kemalist Devrimlere sıcak bakmıyordu.
- Kadın- erkek eşitliği söz konusu bile değildi.

Bu olumsuz tespitleri uzatmak olası. Gerçekten ülkenin durumu içler acısıydı. İşte Atatürk ve arkadaşları ülkedeki ortaçağı yenmek, tam bağımsız bir Türkiye yaratmak için olağanüstü atılımlar yaptılar. Ekonomik atılımların en somut göstergelerinden biri tarımda gerçekleştirdikleri işlerdi.

Cumhuriyetle Birlikte Tarımda Neler Yapıldı?

Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte tarımda gerçekleştirilen işleri şöyle özetlemek olası;

- Toprak reformu fikrinin temelleri atıldı. Atatürk, her ortamda toprak reformunun yapılması doğrultusunda söylemlerde bulundu. Köylülere toprak dağıtımına başlatıldı.
- Köylülerin örgütlenmesi ve kooperatifleşmesinde önemli atılımlar yapıldı. Atatürk'ün kendisi de birçok tarım ve tüketim kooperatifinin kuruluşunda bir numaralı üye oldu.
- Tarımsal desteklemeler başlatıldı. Bir köylü vergisi olan aşar kaldırıldı.
- Çiftçinin tohumluk ve damızlık hayvan gereksinmesini karşılamak amacıyla devlet çiftlikleri kurulmaya başlandı.
- Tarımsal eğitim çalışmaları bağlamında öncelikle orta eğitim düzeyinde okullar açıldı. Tarımsal yüksek eğitim için de bir tarım üniversitesi olan Yüksek Ziraat Enstitüsü kuruldu. Bu enstitü, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin de ilk üniversitesi oldu.
- Tarımsal araştırma-geliştirme etkinlikleri başlatıldı. Araştırma istasyonları ve enstitüleri

kuruldu.

Atatürk Tarım Politikalarının Üretime Yansımaları

Atatürk döneminde 1923–1929 yılları arasında tarımsal üretimin yıllık büyüme hızı yüzde 8.9'u bularak milli gelir büyüme hızını (yüzde 8.6) geçti.

1930-1939 yılları arasında ise küresel kapitalizmin yaşadığı büyük buhranın olumsuzluğuna karşın, tarım kesimi büyümesini sürdürdü. Bu dönemde tarımda yıllık büyüme hızı yüzde 5.1 olarak gerçekleşti.

Gözlemlenen büyüme hızlarının buğday üretiminde ve hayvan sayısında yansıması ise şöyle oldu; 1923'de 0.972 milyon ton olan buğday üretimi 1939'da 3.636 milyon tona çıktı. 1923'de 15 milyon olan koyun sayısı 23 milyona, 4 milyon olan sığır sayısı ise 9 milyona ulaştı.

Tarımda ortaya çıkan bu olumlu gelişmelerde, tarıma yönelik olumlu politikaların fiyat ve vergi değişkenleri yoluyla çiftçiler lehine kaynak yaratılması, oluşturulan deneme ve araştırma istasyonları ile Anadolu'nun erkek nüfusunun yeniden toprağa dönmesine olanak veren barış ortamı rol oynadı.

Kısaca, Türk Mucizesi tarımda da gerçekleştirildi, tarımsal üretim arttı. Türkiye, öncelikle üç beyazda; un, şeker ve bezde dışa bağımlılıktan kurtulmaya başladı. Köylü üzerinde ağa ve beylerin egemenliği giderek azalma yoluna girdi. Bütün bunlar aynı zamanda ulusal birliğin güçlendirmesine de hizmet etti. Halkın devletine güveni arttı.

Bir sonraki yazımızda “Atatürk'ün Tarım Politikası Işığında Tarımsal Kooperatifçilik” konusunu irdelleyeceğiz.

Atatürk'ün Tarım Politikası Işığında Tarımı Yeniden Canlandırmak

Mustafa KAYMAKÇI tarafından yazıldı.

Pazar, 22 Eylül 2019 00:00

Prof. Dr. Mustafa Kaymakçı

mustafa.kaymakci68@gmail.com